

можності товаровиробників, розвитку сільської місцевості, виробництву якісних продуктів харчування.

Література

1. Маркіна І., Дячков Д., Мандалина Н. Сутність та значення інноваційних технологій в діяльності сільськогосподарського підприємства URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2018_4_31 (дата звернення: 07.04.2023).
2. Науменко О. А., Палій А. П., Чигрин О. А. Застосування роботизованих систем у молочному скотарстві. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства присвячений 85-річчю університету. Вип. 157 «Технічні системи і технології тваринництва». 2015. С. 32-38
3. Чабан В. Г. Інноваційна політика великих аграрних підприємств. Економічний вісник університету : зб. наук. пр. учених та аспірантів. Переяслав-Хмельницький, 2012. Вип. 19/1. С.76-80.

Вострякова Валентина Юрївна

К.е.н., доцент кафедри бізнес
економіки та підприємництва
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

Гакало Софія Олександрівна

Студентка 4 курсу ОПП «Підприємництво»
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ

Анотація. В роботі визначені проблеми, які існують в останні роки вагпромиловому секторі України, а також їх вплив на його діяльність та розвиток. Розглядаються проблеми екологічного, економічного та воєнного характерів.

Ключові слова: проблеми агрокомплексу, сільськогосподарські культури, зміна клімату, підвищення цін, обмеження на експорт, вплив війни.

На сьогоднішній день український агробізнес проживає свої найважчі часи, оскільки постійно стикається з новими викликами, які мають на нього значний вплив. Ці проблеми мають екологічний, економічний та воєнний

характер. Вони включають в себе стрімку зміну клімату, виснаження природних ресурсів, підвищення цін на добрива, зміна попиту на експорт продукції, а також можливість фізичного знищення агрооб'єктів.

Глобальне потепління спричиняє негативний вплив на вирощування сільськогосподарських культур по всьому світові, проте, за словами експертів, в Україні це відбувається набагато швидше, оскільки кліматична зона, в якій вона знаходиться, є дуже чутливою до змін [3]. Збільшення температури відбувається за рахунок збільшення концентрації парникових газів, таких як вуглекислий газ, метан, оксид азоту та інших, в атмосфері. За останніх три роки річна температура перевищила свою норму на три градуси. Підвищення також було зафіксоване на рівні $+35^{\circ}\text{C}$ там, де воно ніколи не спостерігалось. Таке збільшення теплових хвиль та їх інтенсивності у місцях вирощування культур призводить до їх передчасного дозрівання, оскільки за температури $+33...+36^{\circ}\text{C}$ майже всі рослини господарського призначення, які є на території України, наприклад кукурудза, соняшник та соя, припиняють розвиватися і рости, що призводить до зменшення врожайності [3].

Також вагомий вплив на вирощування сільськогосподарських культур має кількість річних опадів. Для України їх нормою на сьогоднішній день є 578 мл. шару води, що випадає, тоді як для вдалого вирощування та землеробства необхідно мінімум 700 мл. Такі показники виникають внаслідок збільшення інтенсивності випаровування через глобальне потепління. Зараз Україні вдається “отримувати” свою норму за рахунок недовгих сильних злив, проте вони в свій час сприяють розмиванню ґрунтів та фізичному пошкодженню культур [3].

Для отримання хорошого врожаю, необхідно удобрювати ґрунт, проте в Україні є певні проблеми з цінами на мінеральні добрива, що в результаті впливає на загальну врожайність. Такі проблеми на сьогоднішній день, у 2023 році, пов'язані з діями працівників Державної митної служби України, які дуже часто необґрунтовано коригують митну вартість товару, а не встановлюють її на рівні, визначеному у договорі, а також затримують процеси оформлення декларацій добрив на імпорт [2]. Такі дії створюють часові та фінансові проблеми для аграріїв, яким необхідно робити закупки мінеральних добрив на посівний сезон. Даний виклик в глобальному прояві виникає внаслідок недостатнього контролю над діями державних установ, які регулюють економічні процеси і агробізнес в тому числі, що є проблемою для України вже дуже давно.

Враховуючи світове зростання цін на добриво, фінансова неможливість придбання аграріями їх у достатній кількості створює виклик для вирішення проблеми з подальшою врожайністю сільськогосподарських культур [1]. В глобальному прояві це говорить про необхідність застосування певних

інноваційних рішень, які допомогли б мати доповнюючі можливості для покращення та насичення ґрунту.

Не менш важливими є українські підприємства з виготовлення та продажу азотних добрив, таких як селітра, карбамід та сульфат амонія. Через складні логістичні процеси, які виникли внаслідок повномасштабної війни, відбулося скорочення експорту, яке зазнало встановлення нульової квоти на експорт жита та мінеральних добрив, що фактично можна вважати заборонаю від уряду. Це зменшило надходження валюти до країни та створило надлишкові запаси добрив. Це говорить про те, що влада не дуже вдало приймала рішення в цьому напрямку. Оскільки наразі експорт відновлений, то, за думкою експертів, в Україні є потенціал зайняти 15% європейського ринку мінеральних добрив, що матиме позитивний вплив на державних бюджет [4]. Глобально даний виклик може створити для України певний позитивний імідж не тільки у сфері сільськогосподарських культур, а також і мінеральних добрив, і стати ще одним великим джерелом надходження іноземної валюти.

Одним з викликів для агробізнесу в Україні стала заборона на експорт таких сільськогосподарських культур як пшениця, кукурудза, ріпак та насіння соняшника до країн Болгарії, Угорщини, Польщі, Румунії та Словаччини. Ці країни пояснюють дану заборону тим, що всередині країн є певний тиск від місцевих фермерів, які не здатні конкурувати з українськими виробниками, через різницю у цінах, і тому зазнають певних збитків [6]. В глобальному прояві дана проблема висвітлюється як необхідність врегулювання цінової політики та певних норм на європейському ринку, для створення рівної конкуренції між всіма його учасниками.

Через активні бойові дії на території України, існує дуже велика кількість ризиків для агропідприємств через можливе фізичне пошкодження або повне знищення точок виробництва або інших агрооб'єктів військовою технікою. Так, лише за перші півроку повномасштабного вторгнення, за даними оперативного штабу з фіксації екологічних злочинів Росії при Держекоінспекції, було зафіксовано 3000 пожеж на площі понад 1,5 млн га, третина з яких це земля сільськогосподарського призначення [5]. Такі пожежі виникають внаслідок обстрілів і розірвання снарядів на землі і полях в тому числі, на яких вирощуються агрокультури. Через пожежі може повністю загинути значна частина урожаю, або дуже сильно пошкодитися ґрунт, який буде непридатним до засіву декілька років.

Отже, агробізнес в Україні має велику кількість викликів, з якими йому необхідно впоратися. Вирішення певних проблем може призвести до значного прогресу у агрокомплексі, за рахунок покращення економічної політики країни, врегулювання обов'язків та повноважень державних органів, які його контролюють, а також у застосуванні інноваційних рішень для подолання екологічних факторів впливу на цю сферу діяльності.

Література

1. Волкогон М. Виклики вимагають дій [Електронний ресурс] / Микола Волкогон // AgroTimes. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://agrotimes.ua/article/vyklyky-vymagayut-dij/>.
2. Жарикова А. Світові ціни на добрива стрімко падають, але не в Україні [Електронний ресурс] / Анастасія Жарикова // Економічна правда. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/03/15/698047/>.
3. Ковальчук Т. Зміна клімату та сільське господарство: як адаптуватися [Електронний ресурс] / Тетяна Ковальчук // Агробізнес сьогодні. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <http://agro-business.com.ua/agro/idei-trendy/item/24771-zmina-klimatu-ta-silske-hospodarstvo-ia-adaptuvatysia.html>.
4. Петрушко Л. Україна знову дозволила експорт добрив. [Електронний ресурс] / Любов Петрушко // Forbes. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://forbes.ua/news/ukraine-znovu-dozvolila-eksport-dobriv-kraina-mozhe-zarobiti-do-2-mlrd-na-rik-27072022-7394>.
5. Петрушко Л. Урожай у вогні [Електронний ресурс] / Любов Петрушко // Forbes. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://forbes.ua/inside/urozhay-u-vogni-u-zoni-boyovikh-diy-zgorilo-blizko-350-000-ga-poliv-yaki-vtrati-ta-naslidki-masshtabnikh-pozhezh-12072022-7129>.
6. Тимчасова заборона ЄС на експорт з України чотирьох видів агропродукції набрала чинності [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zaborona-exportu-agroprodukciji-es/32389624.html>.